

Thành phố Thái Nguyên: Chặng đường 50 năm thử thách và vinh quang

Traï qua 50 năm xây dựng và phát triển, Đảng bộ và nhân dân thành phố Thái Nguyên đã đoàn kết, năng động, vượt qua mọi khó khăn, thử thách, xây dựng thành phố Thái Nguyên phát triển bền vững trên tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa - xã hội. Nổi bật nhất là sự chuyển dịch cơ cấu kinh tế đúng hướng, tốc độ tăng trưởng kinh tế cao, thực hiện có hiệu quả tiến trình CNH, HĐH kinh tế địa phương, góp phần đưa Thái Nguyên trở thành một tỉnh công nghiệp, thương mại phát triển vào thời kỳ 2010 – 2015 như Nghị quyết Đại hội tỉnh Đảng bộ lần thứ XVI đã xác định.

Những trang sử vẻ vang

Thành phố Thái Nguyên, tiền thân là thị xã Thái Nguyên, là thủ phủ của khu tự trị Việt Bắc, có vai trò hết sức quan trọng đối với việc phát triển kinh tế - xã hội trong khu vực. Những năm kháng chiến chống thực dân Pháp, dưới sự lãnh đạo của Đảng, cán bộ và nhân dân các dân tộc thị xã Thái Nguyên đã có những đóng góp quan trọng trong việc bảo vệ an toàn cơ quan đầu não của cuộc kháng chiến ở vùng ATK; tập trung sức người, sức của cho mặt trận, góp phần vào thắng lợi của cuộc kháng chiến thần thánh của dân tộc, đánh dấu bằng chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu.

Hòa bình lập lại, miền Bắc bước vào khôi phục phát triển kinh tế. Thái Nguyên vinh dự được chọn là nơi xây dựng khu công nghiệp Gang thép, đứa con đầu lòng của ngành công nghiệp luyện kim Việt Nam. Ngày 19/10/1962, Hội đồng Chính phủ đã có Quyết định số 114/CP “Về việc thành lập thành phố Thái Nguyên”. Bên cạnh việc tập trung xây dựng khu công nghiệp Gang Thép, thành phố Thái Nguyên đã đón nhận sự khai sinh của hàng trăm nhà máy, xí nghiệp, bệnh viện, các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp và dạy nghề. Hằng năm đón hàng vạn con em các dân tộc từ khắp mọi miền của Tổ quốc về công tác và học tập, tạo ra bước ngoặt to lớn trong việc phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố, của tỉnh Thái Nguyên cũng như các tỉnh miền núi phía Bắc.

Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, thành phố Thái Nguyên và khu công nghiệp Gang thép, Nhà máy Điện Cao Ngạn, huyết mạch giao thông cầu Gia Bẩy... đã trở thành trọng điểm đánh phá ác liệt của giặc Mỹ. Hàng ngàn tấn bom đạn đã trút xuống địa bàn Thành phố hòng khuất phục và xóa đi những thành

Khu trung tâm thành phố Thái Nguyên

quả lao động của nhân dân ta. Nhưng với truyền thống cách mạng và tinh thần chiến đấu kiên cường, quân và dân thành phố Thép đã giáng trả những đòn địch đáng, góp phần cùng quân và dân thành phố Hà Nội, thành phố Hải Phòng làm nên một “Điện Biên Phủ trên không”. Với khẩu hiệu “Tất cả cho tiền tuyến, tất cả để đánh thắng giặc Mỹ xâm lược”, nhân dân các dân tộc thành phố Thái Nguyên đã không tiếc sức người, sức của chi viện cho miền Nam đánh Mỹ. Hàng vạn người con Thái Nguyên có mặt chiến đấu và phục vụ chiến đấu trên khắp các chiến trường; trong đó có 2.045 người con ưu tú đã hy sinh vì độc lập tự do cho Tổ quốc, 1.884 người để lại một phần xương máu ở các chiến trường. Toàn thành phố có trên 2.021 gia đình có thân nhân là liệt sỹ. Đây là sự cống hiến, hy sinh to lớn của nhân dân các dân tộc thành phố Thái Nguyên, góp phần xứng đáng vào thắng lợi vẻ vang của sự nghiệp chống Mỹ, cứu nước vĩ đại của dân tộc ta.

Phát huy vai trò trung tâm Vùng

Sau hơn 25 năm thực hiện đường lối đổi mới của Đảng, Đảng bộ, chính quyền, quân và dân thành phố Thái Nguyên đã đoàn kết, sáng tạo, khắc phục khó khăn, tận dụng những thuận lợi, khai thác tiềm năng, lợi thế, xác định nhiệm vụ trọng tâm, trọng điểm để bứt phá và đạt được nhiều thành tựu quan trọng, xứng đáng là trung tâm văn hóa, chính trị, y tế của vùng Việt Bắc. Kinh tế - xã hội Thành phố không ngừng phát triển, tốc độ tăng trưởng kinh tế đạt cao; cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng giảm tỷ trọng nông nghiệp,

tăng tỷ trọng dịch vụ; các thành phần kinh tế có nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển; kết cấu hạ tầng đô thị ngày càng đồng bộ; đời sống nhân dân được cải thiện rõ rệt; diện mạo Thành phố thêm khởi sắc, tạo tiền đề mới cho Thái Nguyên tiếp tục vươn lên mạnh mẽ trong các năm tới. Trong 5 năm 2005 - 2010, tốc độ tăng trưởng kinh tế bình quân đạt 14,6%, cao hơn bình quân chung của cả nước. Năm 2010, giá trị sản xuất công nghiệp (SXCN) tăng 1,81 lần so với năm 2005. Các nhóm ngành có lợi thế được quan tâm đầu tư như luyện kim, cơ khí, vật liệu xây dựng. Cơ cấu kinh tế đến hết năm 2010: Công nghiệp chiếm 48,01%, dịch vụ chiếm 47,37%, nông nghiệp 4,62%. Công tác đầu tư xây dựng cơ bản của Thành phố có nhiều chuyển biến cả về chất và lượng. Tổng mức đầu tư xây dựng cơ bản trên địa bàn tăng 15%/năm, tập trung chủ yếu vào công nghiệp, dịch vụ và hạ tầng đô thị, giáo dục, y tế. Giai đoạn 2005 - 2010, thế mạnh về dịch vụ, thương mại và du lịch được khai thác hiệu quả, phát triển cả về qui mô, hình thức. Đặc biệt năm 2011, mặc dù còn nhiều khó khăn do lạm phát tăng, giá cả biến động... kinh tế Thành phố vẫn đạt mức tăng trưởng khá. Tốc độ tăng trưởng kinh tế đạt 13,27%; cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng tích cực. GDP năm 2011 (giá thực tế) đạt 9.884 tỷ đồng. SXCN duy trì mức tăng trưởng cao, giá trị SXCN (giá Đ 1994) đạt 8.160 tỷ đồng, tăng 10% so với cùng kỳ năm 2010. Thu ngân sách nhà nước đạt 145% kế hoạch tỉnh giao đầu năm, bằng 100% kế hoạch điều chỉnh.

Công tác quản lý thị trường, phòng chống buôn lậu và gian lận thương mại được duy trì. Các ngành chức năng của Thành phố đã tiến hành kiểm tra, phát hiện và xử lý 265 vụ vi phạm; thu phạt nộp ngân sách 658,25 triệu đồng. Năm 2011 đã cấp 2.067 giấy phép kinh doanh hộ cá thể, thành lập mới 160 doanh nghiệp, nâng tổng số hộ kinh doanh cá thể trên địa bàn lên 16.000 hộ, số doanh nghiệp được cấp phép lên 1.282 doanh nghiệp.

Sự nghiệp văn hóa - xã hội tiếp tục phát triển cả về quy mô và chất lượng, an sinh xã hội được bảo đảm. Hệ thống giáo dục, đào tạo tiếp tục mở rộng quy mô trường lớp, cơ sở vật chất được tăng cường, chất lượng giáo dục toàn diện được nâng lên. Đến nay trên địa bàn Thành phố đã có 63 trường đạt chuẩn quốc gia (đạt 65%), trong đó có 16 trường mầm non (43,24%), 32 trường tiểu học (94,12%), 15 trường THCS (53,57%). Tỷ lệ hoàn thành chương trình tiểu học đạt 100%; THCS đạt 99,97%; tốt nghiệp trung học phổ thông đạt 93,78%.

Chủ trương phát triển kinh tế đi đôi với giải quyết các vấn đề xã hội được Thành phố coi trọng. Công tác y tế, dân số kế hoạch hóa gia đình, chăm sóc và bảo vệ trẻ em được đầu tư về mọi mặt, chất lượng phục vụ nhân dân ngày càng tốt hơn, không để xảy ra dịch bệnh. Hoạt động văn hóa, thông tin, thể thao, du lịch đã triển khai sâu rộng và có nhiều chuyển biến tiến bộ.

Trên 60% thôn xóm, tổ dân phố, 84,4% hộ gia đình, 92% cơ quan, đơn vị đạt chuẩn văn hóa, 80,3% số khu dân cư có nhà văn hóa. Tình hình chính trị ổn định, quốc phòng - an ninh được giữ vững, trật tự an toàn xã hội được đảm bảo. Thành phố đã chủ động triển khai thành công kế hoạch đảm bảo an ninh, trật tự an toàn xã hội các sự kiện kinh tế - chính trị - xã hội diễn ra trên địa bàn, đặc biệt bảo vệ thành công Liên hoan Trà Quốc tế lần thứ nhất - Thái Nguyên, Việt Nam 2011.

Ghi nhận những thành tích đã đạt được của Đảng bộ và nhân dân thành phố Thái Nguyên, năm 2007, Đảng và Nhà nước đã tặng thưởng Huân chương Độc lập hạng Ba cho Thành phố. Năm 2010, Thủ tướng Chính phủ quyết định công nhận thành phố Thái Nguyên là đô thị loại I trực thuộc tỉnh. Vinh dự và tự hào hơn, nhân dịp kỷ niệm 50 năm ngày thành lập (19/10/1962-19/10/2012), Thành phố được Đảng và Nhà nước trao tặng Huân chương Độc lập hạng Nhất.

Phát huy truyền thống 50 năm xây dựng, hội nhập và phát triển, quyết tâm phấn đấu xây dựng thành phố Thái Nguyên ngày càng giàu đẹp, văn minh, xứng đáng là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa, y tế, giáo dục khu vực phía Bắc, Đảng bộ và nhân dân thành phố Thái Nguyên đã và đang tập trung khai thác tốt nhất tiềm năng, lợi thế, nhằm đạt mục tiêu giữ vững và đẩy nhanh tốc độ tăng trưởng kinh tế với mức bình quân 15%/năm, đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng giảm tỷ trọng nông nghiệp, tăng tỷ trọng dịch vụ. Đến năm 2015, Thành phố có cơ cấu kinh tế: Dịch vụ chiếm 49,5%; công nghiệp 47,2%; nông nghiệp 3,3%. Thành phố sẽ quan tâm hơn tới việc thu hút các dự án công nghiệp có hàm lượng công nghệ cao và bảo vệ môi trường sinh thái; khuyến khích mở rộng các ngành dịch vụ, nhất là dịch vụ du lịch; tạo điều kiện cho các thành phần kinh tế phát triển; đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới. Huy động mọi nguồn lực, đẩy nhanh việc xây dựng và phát triển kết cấu hạ tầng trọng yếu, các dự án trọng điểm, các nút giao thông quan trọng, các khu đô thị và nhà ở mới, kho tàng bến bãi, mạng lưới cấp điện, cấp nước... Không ngừng nâng cao chất lượng toàn diện các hoạt động văn hóa - xã hội: Thực hiện tốt chính sách an sinh xã hội, giải quyết hiệu quả vấn đề lao động và việc làm. Củng cố xây dựng nền quốc phòng toàn dân, gắn với thế trận an ninh nhân dân vững mạnh. Chủ động phòng ngừa và đấu tranh trấn áp tội phạm, các tệ nạn xã hội, giữ vững ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội.

Nhìn lại chặng đường 50 năm qua, chính quyền, nhân dân thành phố Thái Nguyên tự hào đã vượt qua mọi khó khăn thử thách kể cả trong kháng chiến chống thực dân, đế quốc xâm lược và xây dựng, phát triển Thành phố ngày một đàng hoàng hơn, to đẹp hơn như ngày nay, chúng ta càng tin tưởng sẽ có bước tiến mới trong sự nghiệp đẩy mạnh CNH, HĐH thành phố Thái Nguyên. ❖

Lê Hằng